

ПЕТРО МИХАЙЛОВИЧ ЦАРЕНКО – ВИЗНАЧНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФІКОЛОГ.

ДО 60-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

12 липня 2016 року виповнюється 60 років від дня народження та 40 років наукової діяльності знаного у світі вченого в галузі систематики, флористики, екології, біогеографії, еволюції та біотехнології водоростей (особливо кокоїдних зелених), завідувача відділу фікології Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, доктора біологічних наук, професора Петра Михайловича Царенка.

П.М. Царенко народився в мальовничому селі Смільчинці на Черкащині, вищу освіту здобув у Київському державному університеті імені Тараса Шевченка. Він є випускником кафедри нижчих рослин, яку в той час очолювала видатний альголог доктор біол. наук, професор Надія Прохорівна Масюк, а тому він також обрав водорості об'єктом своїх подальших досліджень. Після закінчення університету Петро Михайлович прийшов до відділу фікології (на той час – відділ споривих рослин) Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, з яким надалі було пов'язане його професійне та творче життя і де він пройшов усі сходинки своєї наукової кар'єри – від інженера до завідувача відділу, який П.М. Царенко очолює з 2002 р. На формування і розвиток Петра Михайловича як вченого значний вплив справили корифеї відділу, учні академіка О.В. Топачевського, яскраві представники Київської школи фікологів – Н.П. Масюк, Г.М. Паламар-Мордвінцева, Н.В. Кондратьєва, З.І. Асаул-Ветрова, Н.О. Мошкова та інші; тут відбулося його становлення як спеціаліста, звідси він здійснював свої наукові подорожі. У спецраді Інституту ботаніки П.М. Царенко захистив кандидатську (1984) та докторську (1996) дисертації. У 1990 р. ювіляром було опубліковано «Краткий определитель хлорококковых водоростей Украинской ССР» (1990), який і дотепер залишається настільною книгою багатьох альгологів-флористів.

Подальші наукові праці П.М. Царенка також пов'язані з вивченням кокоїдних зелених водорос-

тей в Україні та за її межами. І дотепер вивчає питання їхньої таксономії, морфології, екології, географії, еволюції та філогенії, бере участь у розробці новітніх підходів до вирішення задач альгосозології та альгофлористичного районування території України, приділяє велику увагу загальним питанням альгології, номенклатури та термінології. Окрім розв'язання фундаментальних наукових проблем, він також ініціює проведення робіт, пов'язаних з прикладними аспектами фікології, зокрема, й пошуком та введенням у культуру водоростей, які є цінними об'єктами для біотехнологічного використання, вивченням їхніх біологічних властивостей, розробкою методів культивування, формуванням колекції штамів, перспективних для промислового вирощування тощо. Він є керівником, куратором і невтормним колектором альготеки Інституту ботаніки (*KW-A*) та колекції живих культур водоростей (*IBASU-A*) – об'єктів Національного надбання України.

Петро Михайлович є автором та співавтором понад 340 ґрунтовних наукових праць. Серед них – фундаментальні зведення щодо водоростей Британських островів (*The Freshwater Algal Flora of the British Isles*, 2002), Ізраїлю (*Biodiversity of Cyanoprokaryotes and Algae of Continental Israel*, 2000), Монголії (2014) та чотиритомна колективна монографія «*Algae of Ukraine: Diversity, Nomenclature, Taxonomy, Ecology and Geography*» (2006–2014). Петро Михайлович є одним з провідних авторів розділу «Водорості» третього видання «Червоної книги України. Рослинний світ» (2009). Крім того – один з відповідальних редакторів серії «Флора водоростей України» та «*Algae of Ukraine...*», член редколегії журналів «Альгологія», «*International Journal of Algae*» та «Українського ботанічного журналу», організатор IV Міжнародної конференції «Актуальные проблемы современной альгологии» (2012), незмінний керівник секції альгології (фікології) Українського ботанічного товариства (з 1998 р.). Петро Михайлович успішно поєднує плідну наукову та науково-організаційну діяльність з педагогічною роботою, читає змістовні лекції студентам низки національних університетів України, керує бакалаврськими та магістерськими роботами; під його керівництвом успішно захищено п'ять кандидатських дисертацій.

Широ вітаємо Петра Михайловича зі знаменною ювілейною датою, зичимо подальших успіхів і звершень у науково-педагогічній діяльності та здійснення масштабних творчих задумів, а також доброго здоров'я, добробуту і щастя йому та його родині.

Редколегія «Українського ботанічного журналу», співробітники відділу фікології, колеги та друзі